

TIP

TIJDSCHRIFT LETSELSCHADE IN
DE RECHTSPRAKTIJK

Op goed geluk
Mr.H. de Hek

Vermogen uit letselschade-uitkering; hoe werkt het en wat kan je eraan doen?

Vera Waaijberg-Laumen en Ralf Herbers

WWW.OPMAAT.SDU.NL

2017/5

Sdu oprecht
de beste
keuze

108. Vermogen uit letselschade-uitkering; hoe werkt het en wat kan je eraan doen?

VERA WAAIJENBERG-LAUMEN EN RALF HERBERS

Op 22 november 2016 zijn er Kamervragen gesteld of letselschade-uitkeringen van (verkeers)slachtoffers niet belastingvrij zouden moeten (kunnen) zijn. Op 10 april 2017 besteedde Radar aandacht aan het probleem waar letselschadeslachtoffers tegenaan lopen wanneer zij een vergoeding wegens verlies van arbeidsvermogen ontvangen. Met name werd stil gestaan bij de vermogensbelasting en het mislopen van toeslagen door het vermogen dat men heeft in box 3. Het vermogen in box 3 kan ook voor problemen zorgen met de eigen bijdrage inzake vergoedingen uit bijvoorbeeld de Wmo en de Wlz.

Hoe zit het nu met de vermogenstoets bij toeslagen, vermogensbelasting en eigen bijdrage? Zit er verschil in en zo ja waar dan? Is het mogelijk dat dit vermogenseffect voorkomen wordt?

Belasting; box 3

Sinds 2001 zijn er drie belastingboxen: box 1 geldt voor inkomen uit werk en woning, box 2 geldt voor het aanmerkelijk belang en box 3 geldt voor het vermogen uit sparen en beleggen.

Wanneer iemand vermogen heeft dan dient hij over een deel van het vermogen vermogensbelasting te betalen. Elke belastingplichtige heeft een zgn. heffingsvrij vermogen; deze is € 25.000 in 2017. Over al het vermogen boven dit bedrag dient vermogensbelasting betaald te worden; het geld boven het heffingsvrije vermogen wordt de grondslag sparen en beleggen genoemd en wordt jaarlijks op 1 januari vastgesteld. Er gelden voor box 3 geen uitzonderingen van de oorsprong van het geld.

Wanneer een slachtoffer een vergoeding wegens verlies van arbeidsvermogen betaald krijgt, wordt dit meestal op een bankrekening gezet. De vergoeding wordt vrijwel in alle gevallen in één keer betaald als zgn. lumpsum en het geld valt daarmee in box 3. Als de vergoeding boven de vrijstelling van € 25.000 uitkomt, dan dient er vermogensrendementsheffing betaald te worden. De schade die geleden wordt door deze vermogensrendementsheffing wordt de fiscale component genoemd. In een berekening die door een professionele rekenkundige gemaakt wordt, zal dit onderdeel meegenomen worden in de berekening.

Toeslagen en vermogen

Sinds 2006 kennen we in Nederland een aantal toeslagen. De hoogte van de toeslagen is afhankelijk van het belastbare inkomen. Wanneer het inkomen te hoog is (of wordt)

dan wordt de toeslag lager; dit is de inkomenstoets. Echter, naast de inkomenstoets gelden er ook vermogenstoetsen, onafhankelijk van de hoogte van het inkomen. Een en ander is geregeld in de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir).

De toeslagen waarvoor momenteel een vermogenstoets geldt, zijn de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. De kinderopvangtoeslag kent momenteel nog geen vermogenstoets; deze toeslag laten we in dit artikel daarom buiten beschouwing.

Maar welk vermogen geldt nu voor de toeslagen? Gewoon de 'grondslag sparen en beleggen'? Of is dit toch anders? Dat is wel van belang om te weten, zodat de eventuele effecten ook overzien kunnen worden.

Bijzonder vermogen

Bij recht op een toeslag kan bij de Belastingdienst worden verzocht om een bepaald vermogen niet mee te laten tellen voor de vermogenstoets; dit wordt bijzonder vermogen genoemd. Onder bijzonder vermogen vallen bijvoorbeeld smartengeld, vergoedingen op grond van de 'Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers' die zijn betaald aan het slachtoffer zelf, uitkeringen van de Room-Katholieke Kerk aan slachtoffers van seksueel misbruik. Voor de zorgtoeslag en het kindgebonden budget geldt de extra eis dat de uitkering voor letselschade waarvan de hoogte is vastgesteld vóór 11 oktober 2010 vrijgesteld is.

Een compleet overzicht van het vermogen dat onder bijzonder vermogen valt, kan gevonden worden op de website van de Belastingdienst/toeslagen. Samenvattend vallen hier vermogensuitkeringen onder die zijn uitgekeerd naar aanleiding van een bijzonder voorval.

Huurtoeslag

De huurtoeslag kent sinds 2006 een vermogenstoets; deze is gelijk aan het heffingsvrije vermogen. Simpel gezegd; wanneer het vermogen in box 3 hoger is dan het heffingsvrije vermogen dan is er geen recht (meer) op een huurtoeslag. Of er nog inkomen is of niet, dat maakt dan niet (meer) uit.

Zorgtoeslag en kindgebonden budget

Voor deze twee toeslagen geldt een andere vermogenstoets dan voor de huurtoeslag, namelijk een grens van € 107.752 (peil 2017).

Als een letselschadeslachtoffer een vergoeding wegens verlies van arbeidsvermogen van bijvoorbeeld € 125.000 (exclusief smartengeld) toegewezen krijgt en deze persoon had voor het ongeval recht op huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget, dan zullen deze door de vergoeding allemaal wegvallen. Hier ontstaat dus extra schade. Het bepalen van het verlies van deze toeslagen dient, evenals de fiscale component, door een professionele rekenkundige opgenomen te zijn in de berekening.

Eigen bijdrage Wlz

Wanneer een persoon gebruikt maakt van een Wlz voorziening, bijvoorbeeld zorg zonder verblijf, dan is hij hiervoor een eigen bijdrage verschuldigd. De eigen bijdrage wordt door het CAK berekend en geïnd. Achter de eigen bijdrage zit een (flink complexe) berekening. Belangrijkste elementen uit de berekening van de eigen bijdrage zijn: het belastbare inkomen plus 8% van de grondslag sparen en beleggen, zoals dit door de fiscus wordt vastgesteld in de aanslag. Er wordt hier, net als bij de Inkomstenbelasting, niet gekeken naar de herkomst van het vermogen. Hier geldt: hoe hoger het inkomen en vermogen, hoe hoger de eigen bijdrage wordt.

Vanaf 2020 zal het vermogen een grote rol gaan spelen in de berekening van de eigen bijdrage Wlz.

Het CAK kijkt altijd naar de gegevens van twee jaar terug. Als de eigen bijdrage voor een voorziening in 2017 berekend moet worden, wordt er dus gekeken naar het inkomen en vermogen van 2015.

Een beschikking die nu dus door een hulpbehoevende ontvangen is, kan over twee jaar, na ontvangst van de letselschade-uitkering verstrekkingen hebben.

Itererend effect

Stel: Jan heeft een ongeval gehad en maakt gebruik van dagbesteding; de letselschade is nog niet afgewikkeld en op basis van het inkomen dat Jan nu heeft betaalt hij € 175 per maand aan eigen bijdrage; dit is op jaarbasis € 2.100.

Eind 2017 wordt de letselschade van Jan afgewikkeld voor een bedrag van € 300.000. Wat is dan het effect op de eigen bijdrage?

Vanaf 2020 zal het vermogen een grote rol gaan spelen in de berekening van de eigen bijdrage. Immers in 2020 kijkt het CAK naar het inkomen en vermogen van 2018.

Met name het vermogen zorgt voor een groot (itererend) effect in een letselschadeberekening.

Wanneer het verlies arbeidsvermogen berekend is, is bekend welk vermogen er aan het slachtoffer toekomt. Vanaf dat moment is het (pas) mogelijk om het effect met betrekking tot de eigen bijdrage te bepalen.

Acht procent van het vermogen dat berekend is, wordt bij het inkomen opgeteld. Hierdoor wordt de eigen bijdrage hoger. Deze hogere eigen bijdrage, zorgt ervoor dat de schade hoger wordt. Door de hogere schade, wordt het vermogen hoger. En van dit hogere vermogen wordt weer acht procent bij het inkomen geteld, waardoor de eigen bijdrage hoger wordt. En weer van voren af aan. Dit alles wordt het itererende effect genoemd.

Het itereren gaat verder tot er een maximumgrens bereikt wordt; in het voorbeeld van Jan wordt er gebruik gemaakt van dagbesteding; dit valt onder Zorg zonder Verblijf waarvoor de lage eigen bijdrage geldt. De maximale eigen bijdrage van de Wlz-Zorg zonder Verblijf bedraagt € 838,60 per maand (€ 10.063 per jaar). Door het itererende effect gaat de eigen bijdrage dus omhoog van € 2.100 per jaar naar € 10.063 per jaar. Alleen omdat Jan zijn letselschade-uitkering op de bankrekening heeft staan en deze dus in box 3 valt. Per jaar gaat zijn jaarschade bijna € 8.000 omhoog.

Als Jan gebruik zou maken van Zorg met Verblijf, dan zou de hoge eigen bijdrage gelden. Deze kent een maximale eigen bijdrage van € 2.301,40 per maand en is dus € 27.616,80 per jaar. In dit geval zou de schade dus ruim € 25.000 per jaar (!) stijgen door de letselschade-uitkering.

Eigen bijdrage Wmo

Als er een woningaanpassing gedaan moet worden in verband met een handicap, dan kan dit vanuit de Wmo voorziening geregeld worden. Ook hiervoor geldt een eigen bijdrage die door het CAK wordt vastgesteld. Voor de Wmo gelden geen exacte maximum eigen bedragen; de eigen bijdrage voor de Wmo-ondersteuning mag echter nooit hoger zijn dan de kostprijs die de gemeente betaalt. In geval van de aanschaf van bijvoorbeeld een elektrische rolstoel, kan het zijn dat door de vermogensbijtelling de eigen bijdrage zo hoog wordt, dat de hulpbehoevende persoon de rolstoel volledig zelf betaalt. Of het via de eigen bijdrage geïnd wordt, of als schadepost wordt opgenomen in de berekening is in dit geval lood om oud (nou ja, nieuw) ijzer. Per 1 januari 2015 kent de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) een regresrecht voor gemeenten wat betreft verstrekkingen aan slachtoffers waarvoor een aansprakelijke persoon bestaat. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft de bevoegdheid om namens haar

leden een overeenkomst te sluiten met verzekeraars over een door verzekeraars te betalen afkoopsom van dit regresrecht. Het Verbond van Verzekeraars en VNG sloten in 2015 voor het eerst een convenant WMO met VNG waarin het regresrecht van de gemeenten is afgekocht via een jaarlijkse afkoopsom. Dit met als doel het verhaalproces tussen verzekeraars en gemeenten te vereenvoudigen en te stroomlijnen. Eind 2016 liep het convenant Wmo af. Per 1 januari 2017 is de nieuwe Overeenkomst Wmo van kracht. Deze overeenkomst heeft een looptijd van één jaar tot 1 januari 2018. Het convenant is bindend voor schadeverzekeraars die lid zijn van het Verbond van Verzekeraars en hebben ingetekend op de overeenkomst.

Kamervragen

Er zijn al enkele malen vragen gesteld aan de minister over het nadelige effect op de toeslagen en eigen bijdrage wanneer een letselschadeslachtoffer zijn schade betaald krijgt. Elk keer geeft de minister aan¹, dat het nadelige effect meegevoerd moet worden in bepaling van de schade, omdat het op het moment van de schadeafwikkeling bekend is dat het nadelige effect bestaat. Hier moet de letselschadebranche dus mee om gaan.

Zijn er oplossingen om het verlies van de toeslag(en) en/of het itererende effect vanuit de Wlz tegen te gaan? Een vraag die zeer regelmatig langs komt. Periodiek afwickelen van de schade is een mogelijkheid, maar het is de vraag of beide partijen hier blij mee zijn. Waarschijnlijk niet.

Er is een andere oplossing.

Kort samengevat: Voor de berekening van de toeslagen en de eigen bijdrage Wlz en Wmo wordt gebruik gemaakt van de heffingsgrondslag van box 3. Wanneer deze grondslag hoog is, ontvangt men geen of lagere toeslagen en is de eigen bijdrage Wlz fors hoger. Dit is voor slachtoffers die een uitkering ontvangen, en ook de verzekeraar die het betalen moet, dus zeer nadelig. In de afwikkeling van veel voorkomende dossiers gaat het al snel om tien- tot honderdduizenden euro's die door de verzekeraar aanvullend dienen te worden vergoed waarbij het slachtoffer er geen euro beter van wordt. Om deze forse nadelige gevolgen te voorkomen dient het vermogen fiscaal uit box 3 te verdwijnen.

Mogelijkheden

Lijfrente

Een optie zou kunnen zijn om een lijfrente aan te wenden voor het verlies verdienvermogen. Echter, de vergoeding is een netto (niet belast voor inkomstenbelasting) vergoeding en een lijfrente is per definitie belast. Daarnaast wordt bij de lijfrente een vast bedrag per jaar uitgekeerd, waardoor het slachtoffer niet vrij is om op enig moment meer op te

nemen uit de vergoeding voor bijvoorbeeld het onderhoud aan de woning. Dit is dus niet de ideale oplossing.

Spaargeld BV

De oplossing wordt al langer gebruikt door vermogende Nederlanders om box 3-heffing te voorkomen: stop het geld in een bv! (een ander vennootschapsbelastingplichtig lichaam is hierbij overigens ook een optie, zoals bijvoorbeeld een vrijgestelde beleggingsinstelling (VBI) of een open fonds voor gemene rekening (OFGR)). Hiermee wordt het rendement belast in de vennootschapsbelasting en in box 2 bij het uitkeren voor het reële rendement. Er hoeft geen vermogensrendementsheffing meer betaald te worden en de toeslagen kunnen behouden worden. De eigen bijdrage Wlz en/of Wmo wordt tevens drastisch verlaagd dan wel in zijn geheel voorkomen.

Voor de berekening van de toeslagen en de eigen bijdrage Wlz en Wmo wordt gebruik gemaakt van de heffingsgrondslag van box 3.

Er is binnen fiscaalrechtelijk Nederland geen discussie over de aanvaardbaarheid van deze oplossing. De praktijk hevelt al vele jaren op deze manier vermogen over vanuit box 3 naar box 2. Tot op heden wordt echter nauwelijks aandacht besteed aan de positieve gevolgen voor de toeslagen en de verminderde bijdrage (of geen eigen bijdrage) Wlz bij uitkeringen aan slachtoffers. De financiële effecten in individuele dossiers kunnen enorm zijn. Het gaat dan in ieder geval om de dossiers waarin het slachtoffer geconfronteerd wordt met een hogere eigen bijdrage Wlz als gevolg van het verhoogde box 3-vermogen. In deze dossiers gaat het vaak om tonnen aan 'aanvullende' uitkering waar het slachtoffer geen euro beter van wordt.

In de dossiers waarin dit speelt duurt het daarbij vaak (te) lang voordat het slachtoffer het schadebedrag uitgekeerd krijgt, omdat er veel twistpunten zijn om de hoogte van het bedrag vast te stellen. Het slachtoffer is aan de ene kant gebaat bij een vlotte afhandeling waarbij hij aan de andere kant wel gecompenseerd wil worden voor de fiscale en financiële 'schade' als gevolg van het verkrijgen van de uitkering. De verzekeraar hikt vaak aan tegen de enorme verhoging van de uitkering waarbij het slachtoffer er geen euro op vooruit gaat. Dit komt de afhandeling niet ten goede. Door gebruik te maken van de Spaargeld B.V. worden deze obstakels weggenomen. De verzekeraar hoeft minder uit te keren omdat het slachtoffer op deze manier zijn toeslagen behoudt en de eigen bijdrage Wlz en Wmo verlaagd wordt dan wel niet van toepassing is. Het slachtoffer kan op deze manier sneller zijn schadevergoeding ontvangen en behoudt hetzelfde bedrag om zich in het levensonderhoud van te voorzien.

¹ Zie brief d.d. 27 mei 2016 (AFP/2016/313 M) en d.d. 21 april 2017 (1088331-160725-Z).

De oprichting van een B.V. inclusief de verplichtingen waaraan deze moet voldoen brengt echter ook kosten met zich mee. Denk hierbij aan de (jaarlijks terugkomende) kosten van een accountant voor het samenstellen van de jaarstukken. Wanneer als uitgangspunt genomen wordt dat het slachtoffer niet geconfronteerd dient te worden met deze 'extra' Wlz/Wmo-kosten dan is het niet meer dan logisch dat de BV-kosten in de keus voor een Spaargeld B.V. rekenkundig dienen te worden meegenomen en door de verzekeraar worden gecompenseerd. In het geval waarbij een eigen bijdrage Wlz moet worden betaald is dit echter al gauw 'terugverdiend'. Het omslagpunt is prima uit te rekenen, waardoor per dossier inzichtelijk te krijgen is of een Spaargeld B.V. de oplossing is².

Het slachtoffer kan eenvoudig per periode die hij wenselijk acht onttrekken aan de B.V. ook dit kan zonder belastingheffing. Deze terugbetaling op aandelenkapitaal is geen

inkomen dat meegenomen wordt voor de toets van de toeslagen en de eigen bijdragen Wlz en Wmo.

Slot

Het verdient aanbeveling bij schades waar de schade-uitkering de toeslagen en eigen bijdrage gaat beïnvloeden altijd na te (laten) gaan of de Spaargeld B.V. een oplossing is om nodeloze (extra) uit te keren schade, waar het slachtoffer geen euro beter van wordt, te voorkomen.

Over de auteurs

V. Waaijberg-Laumen

Vera Waaijberg-Laumen, rekenkundige letselschade bij Laumen Expertise.

R. Herbers

Ralf Herbers, fiscalist bij Rein Advocaten&Adviseurs.

² Rein Advocaten & Adviseurs heeft hier een rekentool voor ontwikkeld.